

ЗАКОНОДАВЧІ ПРОПОЗИЦІЇ

*Віталій Журавський **

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

* * *

ПРАВОСУДДЯ

СУДОВА СИСТЕМА

Правосуддя здійснюється виключно судами у формах конституційного, цивільного, господарського, кримінального та адміністративного судочинства.

Судова система України: Конституційний Суд України та загальні суди.

Створення надзвичайних та особливих судів, а також спеціальних позасудових органів, наділених судовою владою, забороняється.

Організація, повноваження і порядок діяльності судів визначаються Судовим кодексом України.

Правосуддя з цивільних, господарських, адміністративних і кримінальних справах здійснюється загальними судами: мировими суддями, районними, міськими, обласними судами, Верховним Судом Автономної Республіки Крим і Верховним Судом України.

Судовий нагляд за діяльністю усіх судів здійснює Верховний Суд України.

Судді незалежні і підкоряються тільки Конституції і законам України. Конституція України забезпечує реальну незалежність суддів.

Судді не можуть бути членами політичних партій, рухів і професійних спілок, брати участь у політичній діяльності, мати будь-який представницький мандат, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової та іншої творчої діяльності.

Всі судді загальної юрисдикції, в тому числі судді Верховного Суду України призначаються за поданням Вищої атестаційної і дисциплінарної комісії суддів за результатами конкурсу Вищою радою юстиції України безстроково.

Мирові судді обираються територіальною громадою терміном на п'ять років.

Вимоги, які пред'являються до кандидатів у судді, визначаються законом.

Суддя без його згоди може бути звільнений з посади і притягнутий до відповідальності лише на підставі і в порядку, визначеними в законі.

З'їзд суддів України створює Вищу раду юстиції, Вищу атестаційну і дисциплінарну комісію суддів із числа суддів та інших фахівців у галузі права.

Вища атестаційна і дисциплінарна комісія суддів проводить конкурси на заміщення вакантних посад суддів загальних судів, розглядає питання проходження судової служби, накладає дисциплінарні стягнення на суддів та припиняє їх повноваження.

Правосуддя здійснюється суддею одноособово, колегією суддів і судом присяжних.

Підсудність справ судам, порядок визначення і залучення присяжних до здійснення правосуддя визначаються Судовим кодексом України.

Розгляд справ у всіх судах відкритий. Слухання справи в закритому засіданні допускається з дотриманням усіх правил судочинства і лише у випадку, коли суд вирішить, що гласний розгляд може призвести до розголошення державної таємниці чи фактів особистого життя громадян. Судове рішення оголошується публічно.

Судочинство провадиться державною мовою. В місцях компактного проживання однієї або декількох національних співтовариств судочинство може провадитися мовою, прийнятною для більшості населення даної місцевості.

Особам, які беруть участь у справі і не володіють мовою, якою ведеться судочинство, забезпечується право повного ознайомлення з матеріалам справи, участь у судовому розгляді через перекладача і право виступати у суді рідною мовою.

Судове рішення повинно бути вмотивованим, неупередженим і ґрунтуватися на всебічно розглянутих та об'єктивно доведених фактах.

Судове рішення може бути оскаржене в касаційному та апеляційному порядку.

Судові рішення, що набули чинності, є обов'язковими для всіх державних органів, підприємств, установ й організацій, органів місцевого самоврядування, громадян і підлягають виконанню на всій території України.

Утворення, формування, організація і діяльність судів, Вищої ради юстиції України, З'їзду суддів України, Вищої атестаційної і дисциплінарної комісії суддів регулюється Судовим кодексом України.

ПРОКУРАТУРА

У судовій системі України діє прокуратура в складі Генеральної прокуратури України, обласних, міських та районних прокуратур та відповідна система прокуратур в Автономній Республіці Крим.

Генеральний прокурор України призначається на конкурсній основі на підставі висновку Вищої ради юстиції України за рішенням парламенту строком на 4 роки.

Прокурори областей, міст та районів призначаються Генеральним прокурором України за погодженням з відповідним комітетом парламенту України на конкурсній основі.

Прокурор Автономної Республіки Крим призначається Генеральним прокурором України за поданням Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

На органи прокуратури всіх рівнів покладається підтримання обвинувачення в суді.

Органи прокуратури перевіряють достовірність доказів і фактів, представлених у звинуваченнях відповідними слідчими органами.

Організація, повноваження і порядок діяльності прокуратури визначається законом.

АДВОКАТУРА

В Україні для захисту прав і свобод громадян в судах, надання їм кваліфікованої юридичної допомоги у всіх сферах їхньої життєдіяльності, розгляду скарг і заяв громадян в державних органах і органах місцевого самоврядування діє адвокатура.

Порядок утворення та діяльності адвокатури, кваліфікаційні вимоги до адвокатів, одержання права на адвокатську діяльність визначається законом.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність (конституційність) законів та інших правових актів Конституції України.

Офіційні тлумачення Конституційного Суду України не можуть бути частиною відповідних статей Конституції України.

Голова Конституційного Суду, заступники та судді Конституційного Суду обираються таємним голосуванням парламентом України строком на 5 років.

Конституційний Суд розглядає справи про відповідність Конституції (конституційність):

- 1) чинних законів та інших актів парламенту України;
- 2) Конституції та законів Автономної Республіки Крим;
- 3) указів Президента, актів Кабінету Міністрів;
- 4) актів міністрів та інших керівників центральних органів виконавчої влади України;
- 5) актів органів місцевого самоврядування;

За поданням парламенту Конституційний Суд дає висновки про:

- 1) відповідність Конституції України законів про внесення змін і доповнень до Конституції;
- 2) відповідність Конституції міжнародних договорів, внесених до парламенту для ратифікації.

Закони та інші нормативно-правові акти за рішенням Конституційного Суду визнаються неконституційними повністю або в певній частині, якщо вони не відповідають Конституції або була порушена передбачена Конституцією процедура їхнього розгляду, ухвалення або надання чинності.

Утворення, формування та порядок діяльності Конституційного Суду України регламентується законом.

** Журавський Віталій Станіславович – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, завідувач сектору методології відділу комплексних проблем державотворення Інституту законодавства Верховної Ради України.*